

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3441/2024. (XI. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Járásbíróság mint Központi Szabálysértési Bíróság 22.Szk.9226/2023/7/II. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Sente József (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján jogi képviselője, dr. Ivánfi Dávid György ügyvéd útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Indítványában, illetőleg hiánypótlásra történt felhívását követően annak kiegészítésében a Pécsi Járásbíróság mint Központi Szabálysértési Bíróság 22.Szk.9226/2023/7/II. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági végzésben megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] A Siklói Rendőrkapitányság Szabálysértési Hatóság a 02805/582-4/2023. szabs. számú határozatában elsőbbség és előzés szabályainak megsértése szabálysértés elkövetése miatt, meghallgatás nélküli eljárásban az indítványozót mint eljárás alá vont személyt 30 000 forint pénzbírság megfizetésére kötelezte és 2 hónap időtartamra minden közúti járművezetésétől eltiltotta. A szabálysértési hatóság határozatában megállapította, hogy az indítványozó cselekménye megvalósította a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 43. § (1) bekezdésébe ütköző, és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 218. § szerint minősülő, az elsőbbség és az előzés szabályainak megsértése szabálysértést. Az indítványozó a határozat ellen jogorvoslatként meghallgatást kért. A meghallgatását követően a Siklói Rendőrkapitányság Szabálysértési Hatóság visszavonta a határozatát, és a 02805/582-29/2023. szabs. számú határozatában az elsőbbség és előzés szabályainak megsértése szabálysértés elkövetése miatt az eljárás alá vont személyt 30 000 forint pénzbírság megfizetésére kötelezte és 2 hónap időtartamra minden közúti járművezetésétől eltiltotta.
- [4] Az indítványozó e határozat ellen kifogást nyújtott be a Pécsi Járásbírósághoz, melyben a határozat megváltoztatását, a szabálysértési eljárás megszüntetését, illetve amennyiben felelősségét megállapítják, a járművezetésről eltiltás intézkedés mellőzését kérte. A Pécsi Járásbíróság mint Központi Szabálysértési Bíróság – az elsőbbség és előzés szabályainak megsértése szabálysértés elkövetése miatt eljárás alá vont személy ellen indult szabálysértési ügyben – a Siklói Rendőrkapitányság Szabálysértési Hatóság 02805/582-29/2023. szabs. számú határozatának rendelkezéseit felülvizsgálta és hatályában fenntartotta.
- [5] 3. Az indítványozó a fenti előzményeket követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben a Pécsi Járásbíróság mint Központi Szabálysértési Bíróság 22.Szk.9226/2023/7/II. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott végzés a Nemzeti hitvallás emberi méltóságra vonatkozó kitételét, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a II. cikkét, a IX. cikk (4) bekezdését, a XV. cikk (1) és (2) bekezdését, a XX. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti.
- [6] 3.1. Az indítványozó mindenekelőtt sérülni véli az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését. Álláspontja szerint a Pécsi Járásbíróság nem biztosította számára a fegyverek egyenlőségét, mert a döntésében a kétséget kizáróan nem bizonyított tényre támaszkodott, valamint a szabálysértési felelősség bizonyítására és a lényeges körülmények tisztázására nem a szabálysértési hatóságot kötelezte. A tényállás tisztázása érdekében egyetlen bizonyíték beszerzésére került sor, és – szerinte – a rendelkezésre álló bizonyítékok az ő állításait támasztották alá, szemben az eljáró hatóság állításaival. Szerinte, ha a Járásbíróság a jogszabályi előírásokat betartotta volna, úgy rá nézve kedvező döntést kellett volna hoznia, a szabálysértési eljárást a szabálysértési hatóság határozatának megváltoztatásával meg kellett volna szüntetni.

- [7] 3.2. A fentieken túl sérülni véli a Nemzeti hitvallás emberi méltóságra vonatkozó kitételét, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a II. cikkét, a IX. cikk (4) bekezdését, a XV. cikk (1) és (2) bekezdését, a XX. cikk (1) bekezdését, továbbá ezek által a XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot is. Az indítványozó előadta, hogy az eljárás során ismertette személyi körülményeit, nevezetesen azt, hogy a gépjármű használata számára nélkülözhetetlen, mert rendszeresen gyógykezelésekre jár a lakóhelyétől különböző településekre. Az indítványozó előadása szerint számos egészségügyi problémával rendelkezik, ennek folytán rendszeresen jár orvosi vizsgálatokra és kezelésekre (cukorvizsgálat, urológia, szemészet, infúzió, belgyógyászat, mozgásszervi fogyatékoság, lábprotézissel él). Ezzel összefüggésben a járásbíró végzésének indokolásában szereplő, az egészségi állapotára és ahhoz kapcsolódóan a járművezetési képességére vonatkozóan tett megállapítást tartja magára nézve sérelmesnek.
- [8] Az indítványozó szerint azonban az egészségi állapota nem hozható összefüggésbe az eljárás alapjául szolgáló cselekménnyel, illetve vezetési képességével, és ezt nem lehetne szerinte a terhére értékelni. Előadása szerint az orvosi dokumentációja, valamint a jogosítványa alapján jogszerűen vesz részt a közlekedésben. Álláspontja szerint az, hogy a Járásbíró olyan kockázati tényezőként értékelte az egészségi állapotát, mint ami más, a közlekedésben részt vevő személyek biztonságát veszélyezteti, sérti az emberi méltóságát és ezáltal az Alaptörvény felsorolt rendelkezéseit. Úgy véli, a Járásbíró az orvosi dokumentációban írtakkal ellentétesen, külön szakmai vizsgálat nélkül őt más vezetői engedéllyel rendelkező személyektől fogyatékosága miatt megkülönböztette, emberi méltóságában megsértette.
- [9] Álláspontja szerint mindez sérti a véleménynyilvánítás szabadságának az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglalt alapjogi korlátját is: szerinte a Járásbíró a végzés indokolásában a saját véleményének adott hangot, mellyel az indítványozó emberi méltóságát megsértette, az egészségi állapotát és a járművezetési képességét érintően. Ezek ugyanis nem voltak tárgyai az eljárásnak, azonban azáltal, hogy a Járásbíró az indítványozó egészségi állapotát önmagában, minden orvosi vizsgálatától függetlenül olyan körülményként értékelte, mely más közlekedésben részt vevő személyek biztonságát veszélyezteti, sérti az emberi méltóságát. Szerinte a Járásbíró döntésével azt rögzíti, hogy minden olyan ember, „aki mozgáskorlátozott, akinek lábprotézise van, urológiai kezelésre jár, vagy cukorbeteg, nem vezethet még akkor sem, ha megfelelő orvosi dokumentációk alapján arra egyébként teljesen alkalmas”. Álláspontja szerint a Járásbíró azt is kimondta, hogy az, aki rendszeres orvosi kezelésre jár, azt gépjárművel a jövőben ne tehesse meg, „vagyis az egészsége – orvosi ellátás hiányában – romoljon tovább”. Az indítványozó előadta továbbá, hogy az eltiltás alatt nem tud orvoshoz menni, így egészségi állapota tovább romlik, ami a testi és lelki egészséghez való joga is sérül. Álláspontja szerint a Járásbíró döntése a fenti alapjogi sérelmek miatt sérti a jogorvoslathoz való jogát is.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [12] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó jogi képviselője a támadott végzést 2024. február 19-én elektronikus úton vette át, ehhez mérten az alkotmányjogi panaszt az indítványozó határidőben terjesztette elő.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] A Pécsi Járásbíró mint Központi Szabálysértési Bíróság 22.Szk.9226/2023/7/II. számú végzésével zárult szabálysértési ügyben az eljárás alá vont személy az indítványozó volt, ekként érintettsége fennáll. A járásbíró végzés az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, mely így alkotmányjogi panasszal támadható. A szabálysértési hatóság határozata ellen az indítványozó bírósághoz fordult, melynek eredményeként került sor a táma-

dott végzés meghozatalára. A Járásbíróság végzése ellen a fellebbezés kizárt, így további jogorvoslati lehetőség nem volt, vagyis az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

- [15] 4.2. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó a panaszban valamely Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvényben több rendelkezésére is hivatkozott, melyek közül azonban a Nemzeti hitvallás és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” [lásd például: 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 3232/2019. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [10]]. Jelen esetben az indítványozó a jogállamiság alkotmányos alapértékének nem ezekre az összetevőire hivatkozott, így az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti eljárásban a panaszának ez az eleme nem volt érdemben vizsgálható.
- [16] Nem tartalmaz Alaptörvénnyel biztosított, az egyén által érvényesíthető jogot a Nemzeti hitvallás sem, így önmagában erre alkotmányjogi panaszt nem lehet alapítani [lásd például: 3397/2023. (VII. 27.) AB végzés, Indokolás [36]; 3152/2024. (V. 3.) AB végzés, Indokolás [40]], erre tekintettel az alkotmányjogi panasznak ez az eleme sem volt érdemben vizsgálható.
- [17] 4.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezésnek megfelelően a kérelem többek között akkor határozott, ha tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. E rendelkezéseknek megfelelően nem elegendő az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseire hivatkozni, hanem az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ezeknek a feltételeknek csak részben, az Alaptörvény II. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében tesz eleget.
- [18] Az indítványozó – a fentieken túl – az Alaptörvény több rendelkezésére hivatkozott, így megjelölte az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését, a XV. cikk (1) és (2) bekezdését, valamint a XX. cikk (1) bekezdését is. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e rendelkezések tekintetében az indítvány nem tesz eleget a határozott kérelem követelményeinek.
- [19] Az Alkotmánybíróság mindazonáltal a következőkre mutat rá. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadott érvek egy része az emberi méltóság sérelmére vonatkozik, az indítványozó ugyanis azt fejtegeti, hogy a Pécsi Járásbíróság végzésében szereplő, a 2 hónap eltiltásra vonatkozóan tett megállapítás rá nézve miért degradáló. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó – habár az Alaptörvény több rendelkezését megjelölte, azonban – tartalmilag az emberi méltósága sérelmére vonatkozó érveket ad elő. Ennek megfelelően, az indítványok tartalom szerinti elbírálása elve alapján, az Alkotmánybíróság a panasz – a határozott kérelem követelményeinek önmagukban egyébként meg nem felelő, az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésére, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésére, a XX. cikk (1) bekezdésére vonatkozó – indokolási elemeit a II. cikk sérelmének vizsgálata körében vette figyelembe.
- [20] 4.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [lásd például: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az indítványozónak az Alaptörvény II. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését érintő kifogásait az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság a következőképpen értékelte.
- [21] Az indítványozó az emberi méltósága sérelmét annak kapcsán állította, hogy szerinte a Pécsi Járásbíróság végzésében lényegileg azt mondta ki a 2 hónap járművezetéstől való eltiltás helybenhagyásakor, hogy az egészségi állapota folytán nem alkalmas járművezetésre, és kockázatot jelent a közlekedés más szereplőire nézve; őket az indítványozó azáltal, hogy gépjárművet vezet, veszélyezteti.
- [22] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza: önmagában az, hogy valamely állítást az indítványozó magára nézve sérelmesnek tart, még nem teszi az adott bírósági döntést alaptörvény-ellenessé. Ugyanakkor az

Alkotmánybíróság szükségesnek tartja megjegyezni: adott esetben a bíróság végzése indokolásában valóban olyan megállapításokat tett, melyek azt a benyomást keltik, hogy az indítványozó – egészségi állapota folytán – nem alkalmas a gépjárművezetésre. Teszi a bíróság mindezt úgy, hogy egyrészt 2 hónapos, tehát nem végleges eltiltást hagy helyben, másrészt anélkül, hogy bármilyen, az indítványozó vezetési képességére vagy egészségi állapotára vonatkozó bizonyítás lefolytatására sor került volna. Ennek megfelelően a bíróság kifogásolt megállapítása kelthetett olyan benyomást az indítványozóban, hogy rá nézve a végzés vonatkozó része sértő, és így méltósága sérül. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor kiemeli, hogy a szubjektív sérelem-érzés nem azonosítható az emberi méltóság sérelmével, a bíróság – esetlegesen nem megfelelően megfogalmazott – érvelése az adott esetben az alaptörvény-ellenesség szintjét nem éri el.

- [23] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]]. A jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná. A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [24] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai köréből a fegyverek egyenlőségével összefüggésben adta elő a sérelmeit.
- [25] Az indítványozó arra vonatkozó kifogásai, amelyeket a terhére szóló bizonyítékok mérlegelését érintően adott elő, olyan, a bizonyítás körébe eső kérdések, amelyek vizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Az indítvány ezen elemét érintően emlékeztet rá az Alkotmánybíróság, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a kifogásolt bírósági végzésnek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének az ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben következetesen hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó bíróságok számára fenntartott feladat [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [26] Mindebből következően nem alkotmányossági kérdés, hanem a bíróság feladata annak megállapítása, hogy valamely bizonyíték mennyire releváns az ügy megítélése szempontjából. A Pécsi Járásbíróság részletes indokát adta annak, hogy az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok közül miért csak a rendőri feljelentést, az eljárás alá vont személy vallomását, továbbá a két intézkedő rendőr tanúvallomását vette figyelembe, és miért rekesztette ki a bizonyítékok közül az indítványozó javára szóló tanúvallomást (mivel a tanú a bíróság szerint nem volt elfogulatlanak tekinthető), így nem merül fel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme.
- [27] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, az Abtv. 29. §-ában, valamint az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 5.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1903/2024.

